

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracie: Bez p o c z t y: kwartalnie 3 złr 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z p o c z t a: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycy od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

PRZEGLĄD.

Monarchya austriacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Włochy. — Niemce. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Do c. k. komisji egzaminującej z obrachunkowości, nadeszło ze strony autodyktów kilka zapytań, jakich książek naukowych mają używać dla przysposobienia się do złożenia pomyślnie egzaminu z obrachunkowości.

Ustawa z dnia 17. listopada 1852 przepisuje tylko w §. 5., ażeby kandydaci do egzaminu wymienili teoretyczne środki, jakimi sobie ten naukowy przedmiot przyswoili, z czego wynika, że się im pozostawia do woli wybór tych środków, gdyż przypuszczono, że ci, którzy nie są w stanie uczęszczać na publiczne prelekcye naukowego przedmiotu, będą się starać przez własne studyum, nieograniczając się na jednej tylko, może zastarzałej albo niestosownej naukowej książce, przyswoić sobie wiadomości dla służby obrachunkowości i kasy.

Przeto komisya może tylko autodyktom radzić, ażeby w stosownej drodze postarali się o dzieła nowoczesne, jako to:

- Kopien der Vorträge des jeweiligen Professors dieses Lehrfaches an der k. k. Universität in Lemberg.*
- Grundsätze des allgemeinen Rechnungswesens von dr. Philipp Ritter v. Escherich. (Wien, Druck und Verlag der k. k. Hof- und Staatsdruckerei 1851).*
- Das Handbuch der Staatsrechnungswissenschaft zum Gebrauche bei akademischen Vorlesungen und zum Selbststudium vom Alojs Fröhlich, k. k. ord. öff. Professor an der Wiener Universität. (Wien 1852. Verlag von Franz Manz).*

Namienieni kandydaci mogą użyć tych dzieł za skazówkę do własnego studyum, przytem zaleca się także znajdująca się w księgarni p. Kallenbacha we Lwowie broszura *von Siarel Steiner a. o. Professor der Staatsverrechnungswissenschaft an der k. k. Universität in Lemberg. (Brünn, Druck und Verlag von Karl Winiker 1851) zur Kenntniss der Staatskassen und ihres Organismus.*

Z c. k. egzaminującej komisji obrachunkowości państwa.
Lwów, 14. maja 1853.

Losert,
Przełożony komisji.

Lwów, 13. maja. Na budowę kościoła w Wiedniu wpłynęły do c. k. krajowej głównej kasy we Lwowie następujące dalsze składki:
(Ob. Nr. 109, 110 i 111 Gaz. Lw.)

PP. nadzorca straży finansowej: Jan Maxymowicz, Jerzy Straziński i Jan Ziemiakowski po 30k., dozorca straży finansowej: Antoni Ann i Karol Bilicz po 20k., Franciszek Hoffmann 30k., Jan Hlinkowski, Waleryan Jastrzębski po 20k., Karol Kopeciński 26k., Ludwik Laidamus 30k., Józef Lutzyk, Franciszek Niemczyk i Feliks Piotrowski po 20k., Kajetan Passakas 24k., Wincenty Płoszczański, Ferdynand Rzehak i Antoni Trzeciak po 20k., Antoni Wagner 30k., p. komisarz straży finansowej Alojzy Postel 1r., p. respicyent straży finansowej Jan Rzepecki 10k., nadzorca straży finansowej: Józef Arendarczyk 10k., Józef Wagner 30k., dozorca straży finansowej: Łukasz Baranowski 6k., Józef Gorecki i Michał Hanebach po 10k., Franciszek Jaszke, Szymon Iwaniszyn i Maxymilian Kaczkowski po 6k., Józef Kopp 10k., Floryan Michalski, Wincenty Mikulski, Michał Nagier, Jan Petryk i Kazimierz Rożycki po 6k., Franciszek Rożański 4k., Józef Schindler i Jan Stachura po 6k., Jerzy Szańkiewicz 4k., Antoni Szelestak 6k., Antoni Zaleski 10k., Antoni Ziemiakowski 6k.

PP. Grzegorz Cavillon, rogatkowy poborca akcyzy 1r., Aleksander Smolnicki, rogatkowy kontrolor akcyzy 20k., Kazimierz Dziezdziec, rogatkowy pisarz urzędu akcyzowego 10k.

PP. Jan Justian 20k., Rozalia Kolankiewiczowa 10k., Karol Milde 2r., Józef Kornetzi 1r., Tekla Bacher, Teresa Billik, Amalia Burger, Józefa Dams i Karolina Fischer po 10k., Wiktorya Frank 30k., Karolina Höhl 10k., Marya Jordula 2k., Emilia Kelermann i Barbara Klimisz po 20k., Józef Krebs 10k., Franciszka Kwitniow-

ska 6k., Marya Laczowska 24k., Albina Marynart 30k., Julia Mitnacht 10k., Katarzyna Mordwetz 3k., Józef Mimler Mohrental 6k., Franciszka Ortwein i Kazimierz Osiński po 10k., Ferdynand Padwed 6k., Karolina Przełęcka 10k., Anna Rudolf 1r.16k., Marya Schlosser 20k., Józefa Smolińska 12k., Franciszka Staniszevska 30k., Marya Stockhammer 1r., Genowefa Strandel 20k., Franciszka Szczucka Korwing 10k., Anna Wach 20k., Ignacy Wędrzychowski 9k., Jan Wohlfart i Adam Lokosz po 10k., Jan Justian, Jan Klein i Fryderyk Schuth po 40k.

Lwowski konwent OO. Dominikanów 50r. — PP. Józef West, poborca rogatkowy 40k., Józef Sinkiewicz, kontrolujący pisarz urzędu rogatkowego 30k., dozorca straży finansowej: Michał Krzywonościuk, Jan Booss, Franciszek Dobrowolski, Józef Sarnowicz, Piotr Matusz. Władysław Sielecki i Adam Stephani po 10k.

PP. Józef Silatschek, c. k. krajowy probierca monety, Franciszek Kuntz, kontrolor i Józef Gühner, puncarz po 2r., Michał Haidinger, szmelcarz 1r.

Urzednicy galicyjskiej kasy oszczędności, mianowicie pp. Szymon Krawczykiewicz, dyrektor 5r., Emil Strzelecki, buchhalter, Józef Supiński, likwidator, Ferdynand Trzemeski, Franciszek Wnękie- wicz, adjunkt buchhalteryi, Franciszek Szarawski, pierwszy adjunkt likwidatury, Andrzej Prokopowicz, drugi adjunkt likwidatury, Julian Topolnicki, adjunkt kasy, Ludwik Gajewski, akcesista likwidatury, Antoni Szulakiewicz, protokolista i Julian Czaplicki, kancelista po 1r.

A zatem w ogóle 1137 złr. 42 kr.
a doliczywszy do tego dawniej wpłynione datki
w kwocie 8593 złr. 24 kr.
i 1 rubel srebrny

Suma . . . 9731 złr. 6 kr.

i 1 rubel srebrny.

Sprawy krajowe.

(„Gazeta Wiedeńska“ o mającem nastąpić przybyciu Króla Prus do Wiednia.)

Wiedeń, 14. maja. Wkrótce odwzajemni Jego Mość Król Prus Fryderyk Wilhelm IV. wizyte, którą Jego c. k. Apostolska Mość uradował swego dostojnego Wuja. Z osobistością i blisko trzynastuletnim peryodem panowania tego Monarchy łączy się z wielorakich względów rozwój ważnych zdarzeń nowoczesnych, dążność terażniejszości i ogółowy postęp stosunków niemieckich. W roku 1840 w chwili wstąpienia na tron panującego teraz króla powstał w Prusiech równie jak w całych Niemczech większy ruch w stosunkach publicznych. Występowano z żadaniami wszelkiego rodzaju, oczekiwania bez uzasadnionej podstawy żywiły powszechną niepewność. W siedmioletnich trudach musiał król z własnym krajem przebyć trudny proces wewnętrznego przekształcenia, w którym wszelkie namiętne naleganie i agitowanie nie zdołało przyjąć jasnego pojęcia Monarchy. Chociaż wzniosła łagodność króla przejętego duchem chrześciańskim czasem także pobłażała słabościom tegoczesnym, ażeby zapobiedz większym konfliktom, jednak ochraniał bogobojny Monarcha w każdej chwili głośno i szczerze swoje sumienie i nie taił się nigdy z najgłębszym przekonaniem, że obowiązek panującego w najświętszym znaczeniu tego słowa wyższy nad wszelkie zmienności czasu.

Czas nasz przedstawia w ogóle małe rzeczy dokonanych, dlatego też i Prusy nie mogą się poszczycić zupełnem pokonaniem swoich wewnętrznych sprzeczności. Ale otucha i nadzieja dla przyszłości leży z każdego względu w osobistym charakterze króla, który porządkując i zabezpieczając zawsze nad tem czuwał i czuwa, ażeby kraj powierzony Mu przez Opatrzność utrzymać na stanowisku odpowiednem powołaniu i dobrze zrozumianym interesom monarchyi pruskiej.

Ten sam duch porządkujący odbija się także w znakomitych czynnościach króla, jeżeli się zastanowimy nad jego pojmowaniem stanowiska Prus w stosunku do Austrii i całych Niemiec w najrozmaitszych epokach.
(A. B. W. Z.)

(Postanowienie względem korespondencyi telegraficznych na liniach francuskich i belgijskich.)

Wiedeń, 14. maja. Według zawartej dnia 4. października r. z. między Prusami w imieniu niemiecko-austriackiego zjednoczenia telegraficznego z jednej strony, z drugiej zaś między Francją i Belgią umowy wchodzącej w wykonanie z dniem 15. b. m., postępować się będzie z telegraficznymi korespondencyami na liniach państw ostatnich tak samo jak i w niemiecko-austriackim zjednoczeniu, a

mianowicie nastąpi zniżenie taryfy za korespondencje na liniach belgijskich i francuskich. (L. k. a.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 12. maja. Jej Mość Królowa Grecji odjechała ztąd dzisiaj o siódmej godzinie wieczór do Oldenburga, otrzymawszy woprzód pożegnawcze wizyty od Najwyższego Dworu. Jego królewicz. Mość książę Waza towarzyszy Królowej aż do Berna. Z powrotem ma Jej Mość Królowa znowu wstąpić do Wiednia.

— Daniło, książę Montenegro i Berda jego wuj, prezydent senatu Piotr Petrowicz Niegusz, wojewoda Iwo Rakow i senator Piotr Stankow odjechali dziś o kwadrans na dziewiątą wieczór do Montenegro.

— Do najważniejszych postanowień nowej, właśnie teraz wziętej pod obrady ustawy o małżeństwie należy to, że dwanaście przeszczód kanonicznych według rozporządzeń trydenckiego konsylium otrzyma znowu zupełną prawomocność, i że kwestye rozwodu nie będą już jak dotychczas przez same sądy, lecz w porozumieniu z odnośnymi konsystorzami załatwiane.

— Wprowadzoną w użycie przez byłego dyrektora policji p. Weiss-Starkenfels rewizję paszportów podróźnych, zniesiono ze względu na trudności w urzędowaniu publicznem i zaprowadzono znowu od 20. maja b. r. dawniejszy centralny urząd paszportów i cudzoziemców. Zaczawszy od tego dnia będą nadzorcze organa na liniach, w dworcach kolei żelaznych w Neustadt, Neusiedl, Gänserndorf i Stokerau, następnie na placach wylądowania parostatków, odbierać od przybywających dokumenta podróży za rewersem, na którym jest zamieszczone potrzebne dla podróźnych objaśnienie i przeselać je do centralnego urzędu, gdzie będzie udzielana widymata paszportu. Podróźni zaś, którzy pozostają za linią w włościach, należących do Wiedeńskiego okręgu policyjnego, mogą swe paszporta przeselać do odnośnych komisaryatów policji.

— Jego Mość Cesarz Rosyjski jest spodziewany jak słyhać temi dniami w Wiedniu.

— Według nadesłanej tu dzisiaj depeszy telegraficznej przybędzie Jego Mość król Prus do Wiednia, jak już doniesiono stanowczo we czwartek dnia 19. maja.

— Według najświeższych wiadomości przybędzie tu Jego Mość król Bawaryi z pewnością w ciągu przyszłego tygodnia. Dzień przybycia oznaczy depesza telegraficzna, która jutro z Wenecyi jest tutaj spodziewana.

— Obrady wysokiego duchowieństwa, które się obecnie tutaj odbywają, są odroczone aż do czasu po Zielonych Świątkach. Obrady nad nową ustawą o małżeństwie są ukończone. Słyhać że negocjacje względem konkordatu mającego się zawrzeć z Rzymem będą jeszcze tego lata ukończone.

— Projekt do ustawy względem zaprowadzenia karnej kolonii w Dalmacyi jest już wypracowany. (Ll.)

(Kurs wiedeński z 18. maja.)

Obligacje d'ugu państwa 5% —; $4\frac{1}{2}\%$ 85 $\frac{7}{16}$; 4% —; 4% z r. 1850. —; wylosowane 3% —; $2\frac{1}{2}\%$ 48 $\frac{3}{8}$. Losy z r. 1834 220 $\frac{1}{4}$; z r. 1839 143 $\frac{3}{4}$. Wied. miejsce bank. —. Akcje bankowe 1468. Akcje kolei półn. 2305. Głognickiej kolei żelaznej 795. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 781. Lloyd. 626 $\frac{1}{4}$. Galic. l. z. w Wiedniu —.

Hiszpania.

(Sprawozdanie ministra finansów.)

Madryt, 1. maja. *Gaceta* zawiera znowu kilka sprawozdań ministra finansów przedłożonych królowej o stanie finansów, a mianowicie o wierzycielach Hiszpanii. „Prawa wierzycieli Hiszpanii“ — mówi pierwsze sprawozdanie, „są rzeczą świętą dla rządu, mimo-to

jednak przyniosłyby wszelkie pożyczki tylko chwilową ulgę skarbowi; państwo więc powinno wprzód, nim przystąpi do wielkich i śmiałych operacji, wyrzec się stanowczo wszelkich wydatków niepotrzebnych i według sił i możliwości starać się o powiększenie swoich dochodów. Podpisany minister uznał to za główny swój obowiązek, zważać pilnie na zasługi i zdolność urzędników, a dobrze z pomiędzy nich zasłużonym poruczyć ważniejsze posady finansowe, i tym sposobem pobudzić ich do tem większej gorliwości w pracy.“ Na zasadzie więc tego sprawozdania wydała królowa dnia 28go rozporządzenie składające się z jedenastu artykułów, którym zapewniono urzędnikom 10% od całej sumy powiększonych przychodów, z tego zaś przypada 5% dla urzędników administracji prowincjonalnej, 1% na administrację centralną i 4% dla urzędników szczególnych monopolów (należności portowe, tytoń, stęple itd.) Podział nastąpi stosunkowo do ilości pobieranej pensyi. Udział urzędników w pobieraniu przychodów finansowych datować się ma od dnia 1. czerwca i nastąpić zaraz po przedłożeniu przez wyższy urząd obrachunkowy sprawozdania o przychodach. O tym środku zawiadomi się Kortezy. W drugim sprawozdaniu ministra z 22go rzeka się minister wszelkich ztąd dla siebie korzyści, a J. M. królowa przyjmując w odpowiedzi swojej oświadczenie jego, łączy przytem wyraz wdzięczności i łaski królewskiej. (W. Z.)

(Gabinet jeszcze nieskompletowany.)

Madryt, 5. maja. Ministerjum jeszcze niejest skompletowane. Słyhać że Sartorius (hrabia San Luis) zostanie ministrem spraw zagranicznych. Markiz de Viluma odjedzie zapewne jako ambasador do Paryża. — Jenerał Narvaez podał do rządu prośbę, ażeby mu wolno było udać się do dóbr swoich niedaleko Toa. (P. Z.)

Anglia.

(Rozprawy w parlamencie.)

Londyn, 7. maja. Na wczorajszym posiedzeniu *Izby wyższej* przedłożył Earl of Shaftesbury petycję z Dublina, Londynu i wielu innych miejsc, tyczące się nadzorowania klasztorów zakonnich, liczba ogólna podpisów na petycyach wynosi 33,370.

Na wczorajszym posiedzeniu *Izby niższej* zawezwał przydujący Irlandczyka p. Gavan Duffry, redaktora dziennika *Nation*, który na przedwczorajszym posiedzeniu utrzymywał, jakoby ostatnimi dniami dali się iryjscy członkowie parlamentu przekupić rządowi — albo do udowodnienia tych obwinień, lub do należytego ich odwołania. Mr. Duffry odrzekł na to, że gotów jest do odpowiedzialności za wszystko, cokolwiek wyrzekł w tej mierze, robi jednak uwagę, że nie utrzymuje tego, iżby iryjscy członkowie mieli otrzymać pieniądze. O to ich bynajmniej nie podejrzewa, i tylko im to zarzuca, że przyjęli znaczne posady urzędowe i danych wyborcom przyrzeczeń nie dotrzymali. Według jego zdania uczynili to we własnym interesie swoim, zaczem też krok podobny niczem innym nie jest, jak tylko przekupstwem politycznym; jeżeli zaś zresztą wyrażeniem tego zdania swego uchybił w czemkolwiek Izbie, tedy oświadcza wyraźnie, że się to stało mimowolnie i że szczerze tego żałuje.

Lord J. Russell oświadczył następnie, że dzisiejsza forma wniesionego ze strony p. Duffry zaskarżenia zmienia też i jego znaczenie; według jego (lorda Russell) zdania, nie zasłużyli pomienieni członkowie nietylko na żadną naganę, lecz nadto postąpili sobie zanie i godnie; nie widzi więc przyczyny dalszego zastanawiania się nad tem, i proponuje przeto przejście do porządku dziennego. Propozycję tę przyjęto. (W. Z.)

(Posiedzenie izby niższej.)

Londyn, 11. maja. Na wczorajszym posiedzeniu *izby niższej* wniósł p. J. Chambers (liberalny deputowany z Hertford) bil

Rozmaite wiadomości.

Słyne już od dwóch lat z talentu do matematyki niejaki pan Dase. Temi czasy — jak piszą — przedłożono mu zadanie obliczenia ciężaru ziemi. Przyjęto przy tem następujący stosunek: Średnica ziemi 1720 mil, każda mila o 24,000 stóp, liczba stosunkowa „równa 3,14, waga stopy kubicznej wody 66 funtów, średnia dychtowność czyli gatunkowa waga ziemi w okrągłej liczbie 4. Dano też p. Dase potrzebne formułki; a po kilku minutach rozwiązał to matematyczne zadanie w ten sposób: Ziemia waży 88350,,437601,,460224,000.000 cetnarów. (Ułamek $\frac{2}{3}$ przy $\frac{1}{6}$ d³ wypuszczono przy tem w formułce, zaczem objętość ziemi obliczono na 2662,954.451 $\frac{24}{100}$ mil kubicznych.) Nadzwyczajna ta szybkość i pewność wyrachowania jest nowym dowodem niepojętego talentu p. Dase.

Wiadomo, że szarańcza sprawia w Afryce ogromne nieraz spustoszenia; rząd francuski polecił przeto Arabom w szczególnych dystryktach, ażeby wytepiali ją szarańczy. Tak tedy wytepieno między innymi w Boghoz w przeciagu dni dwudziestu przez 2000 Arabów 25,640 kilogr. jaj szarańczy. Na jeden kilogram liczą 56,780 jaj takich, co razem wynosi 1,455.839.200 jaj. Według przeciętnego obliczenia ochroniono tym sposobem najmniej do 87,350 cetn. zboża.

Dnia 23. kwietnia odbyła się w Durango (w Biskai) wspaiała *Pelota* (gra w piłkę), na które-to widowisko zebrało się przeszło 20,000 ludzi. Biskajczykowie oddają się namiętnie tej zabawie, przyczem zakładają się nieraz o tysiąc i więcej piastrow (piastr = 1 tal. 12 śr. gr.), i rzeczą jest pewną, że ogólna kwota zakładów wynosi nierównie więcej niż przy wyścigach w Londynie lub w Paryżu. Zbliżka i zdaleka zbierają się mieszkańcy w świątecznych ubiorach na to igrzysko, i trudno już wtenczas o konia lub powóz. Miejsce, gdzie się odbywają igrzyska przystrajają uroczyscie. Przed rozpoczęciem jednak widowiska udają się wszyscy bez wyjątku do kościoła, bowiem niemniej i ta uroczystość poczyna się jak i wszystkie inne w Hiszpanii od solennego nabożeństwa.

Przechowane w archywie weneckiem dokumenta historyczne nader wielkiej wagi wydawać będzie zeszytami p. Minutoli, dyrektor archywu. Znajdą się tam zapewne nieznanne potąd i wielce ciekawe szczegóły wyjaśniające dzieje średnich wieków, zaczem ogłoszenie pomienionych dokumentów znajdzie też uprzejme przyjęcie i powszechne uznanie.

Według najnowszego obliczenia znajduje się teraz w monarchyi austriackiej oprócz Węgier 11,048 lekarzy, a między tymi

względem lepszego zabezpieczenia osobistej wolności w pewnych wypadkach, gdzie według przekonania publiczności, istniejące ustawy niesą dostateczne. Idzie tu mianowicie o prawa mieszkańców klasztorów, którzy zbyt często zostają pod władzą nieodpowiedzialną a dla tajemniczości swojej niedostępną. Zaprzeczyć niemożna, że istnieje liczna klasa nieszczęśliwych zakonnice trzymanych przymusem w murach klasztorów; we wszystkich prawie państwach kontynentu w Rosyi, Austrii, Prusiech, Francyi, Bawaryi zostają przeto klasztorzy męskie i żeńskie pod dozorem władz publicznych. Wnioskodawca niewidzi też powodu, dlaczegoby zakonnica miała doznawać mniejszej opieki prawa niż dziewczęta fabryczne i mieszkańcy domów ubogich lub domu obłąkanych. Propozycja jego niezmierza do żadnego ograniczenia wolności religijnej ale do lepszego zachowania wolności obywatelskiej; niejest ona też jednostronną, ale wymierzona jest zarówno przeciw anglikańskim jak i przeciw rzymsko-katolickim klasztorom; anglikańskich klasztorów jest w Anglii i Wales 75, rzymsko-katolickich do stu. Bil upoważniłby ministra spraw wewnętrznych w wypadkach, gdzieby suponowano popełnienie gwałtu albo przymusu na osobie jakiej zakonnicy, wysłać jedną albo kilka osób, któreby się w towarzystwie sędziego pokoju udały do klasztoru, dla przekonania się naocznie o stanie rzeczy a w razie potrzeby dla wykonania powszechnego prawa zapomocą rozkazu Habeas Corpus. Pan C. Berkeley popiera wniosek. Lord John Russell zaś żąda najmocniej, że podobną kwestyę wniesiono do dyskusyi. Podobny bil został przed dwoma laty odrzucony; bez bardzo ważnych powodów nienależało przeto ponawiać dawniejszego żądania. Mówił potem z wielką pochwałą o angielskim i irlandzkim życiu klasztornym i oświadczył że niema żadnego dowodu o używaniu jakiegokolwiek przymusu w tych ze wszechmiar dobroczynnych zakładach. — Ale chociażby udowodniono podobieństwo przymusu, toby jednak musiał głosować przeciw mocy; niemoże bowiem przypuścić, ażeby katolicycy Anglii byli tak nieludzkimi i tak obojętnymi dla świętej zasady wolności osobistej, iżby w pomienionych wypadkach pozwalali na gwałcenie ustawy angielskiej, miasto czuwania nad jej zachowaniem. Jeżeli ustawa „Habeas Corpus“ nieodpowiada celowi, natedy należy ją uzupełnić i zreformować jej zastosowanie do całego narodu, ale niedawać władzy wykonawczej upoważnienie do występowania przeciw jednemu tylko stanowi. Podobną odrębną ustawę przyjąłaby katolicka część narodu słusznie jako obrazę. Po dłuższej dyskusyi przyjęto jednak wniosek pana Chambers antiministryalną większością 23 głosów (138 przeciw 115). (G. Pr.)

Francya.

(Ogłoszenia w Monitorze. — Projekta rządowe przedłożone radzie państwa. — Doniesienia z Algierji.)

Paryż, 9. maja. *Moniteur* ogłasza cały szereg ustaw, które otrzymały potwierdzenie ze strony ciała prawodawczego i senatu, dalej *umowę telegraficzną z Sardynią i umowę z księstwem Nassawskiem dla ochrony praw własności dzieł literackich i muzycznych.* Ostatnia umowa polegająca na zasadzie zupełnego równoprawienia obojstronnych poddanych, zawiera jeszcze następujący osobny artykuł: „W razie, gdyby Francya dla urzeczywistnienia powszechniejszej i rozciąglejszej ochrony literackiej, artystycznej i muzycznej własności wejść miała w negocjacje z przyszłym zjednoczeniem celnem, w któremby miał także udział i J. M. książę Nassawski, natenczas przyrzeka książę popierać chętnie i skutecznie każdą w tym względzie propozycyę słuszną i niesprzeciwiającą się interesom Niemiec.

— Pomiedzy projektami przedłożonemi ze strony rządu radzie państwa znajduje się także projekt względem *przywrócenia kary śmierci w sprawach politycznych*, tudzież inny stanowiący

o karach za publiczną obrazę członków rodziny cesarskiej. — Postanowienia kodeksu karnego o zbrodniach i przestępstwach przeciw wewnętrznemu bezpieczeństwu państwa, zniesione rozporządzeniem rządu provizorycznego z 26. lutego 1848 — mianowicie zaś postanowienia orzekające karę śmierci — mają być znowu przywrócone w całości. Do artykułu zaś o zamachach na osobę naczelnika państwa dodane ma być następujące postanowienie: „Każda publiczna obraza członków rodziny cesarskiej karana będzie więzieniem od jednego miesiąca do lat trzech i karą pieniężną od 100 do 5000 franków.“

— Według ostatnich *doniesień z Algierji* z 30. z. m. wyruszył generał gubernator Algierji wraz z swoją żoną z tego miasta na wyprawę wojenną przeciw małej Kabylii. Kilka pokoleń między Bugia i Delhys okazało nieprzyjazne usposobienia przeciw Francyi, i z tej też przyczyny przedsięwzięto nową wyprawę. Silny korpus rezerwowy trzymać będzie tymczasem na wodzy sąsiednie pokolenia Arabów w Djurjura zamieszkałych. Korpus ekspedycyjny składa się z sześciu batalionów piechoty i z oddziału spahów, tudzież ze strzelców afrykańskich i potrzebnej artylerji górskiej. Wojska te ciągnąć będą temi samemi stronami, gdzie już przed trzema laty operował ówczesny generał St. Arnaud z swoim korpusem. Generał dywizji Camon obejmuje dowództwo rezerwowego korpusu, który zajmie stanowisko wojskowe na wzgórzach Dra-el-Mizan na przeciw Djurjura dla utrzymania w posłuszeństwie bitnych mieszkańców tamtych okolic. Generał Camon dowodzić będzie 5ma batalionami piechoty. (P. Z.)

(Umowa między Francją i księstwem Reuss. — Artykuł pana Granier de Cassagnac. — Zaburzenia w Clermont l'Hérault.)

Paryż, 10. maja. Dziennik *Moniteur* ogłasza ośnowę zawartej między Cesarzem Francuzów i księciem Reuss, starszej linii *umowy literackiej.*

— *Granier de Cassagnac* ogłosił wczoraj w dzienniku *Constitutionnel* dłuższy artykuł pod nazwą: „Teorya nowoczesnych rewolucyi,“ o której wkońcu tak się wyraża: „Taki jest ogólny jej charakter, że zaślepieni mężowie porządku ruch rozpoczynają, a spiskowi doprowadzają go do końca.

— Według urzędowego sprawozdania w „Gazette du Midi“ zaszły dnia 5go zaburzenia w *Clermont-l'Hérault* przy sposobności pogrzebu jednego z insurgentów grudniowych. Władze otrzymały wczesną wiadomość o zamierzonej demonstracyi, zaczem podprefekt z Lodève udał się z trzema kompaniami piechoty w dzień pogrzebu do Clermont, a to w dopełnieniu rozporządzenia ministra policyi, iżby podczas pogrzebu niebyło żadnego zbiegowiska. Mimoto jednak zebrali się licznie partyzanci stronnictwa, do którego zmarły należał, lecz za przybyciem konduktu do kościoła wstrzymała siła zbrojna cały ten pochód, i tylko krewnych zmarłego, w liczbie około 60 osób, przypuszczono do kościoła. Wykluczeni wszczęli następnie ogromną wrzawę, i usiłowali przerwać szeregi wojskowe. Żołnierze zastawili się bagnetami, przyczem jedna osoba z tłumu doznała skaleczenia, a dwa inne indywidua przytrzymano za miotane na prefekta obelgi, i wkońcu tłumu rozpedzono. Później nie zaburzono już spokoju. Przeciw głównym sprawcom zaburzenia wytoczono już proces sądowy. (P. Z.)

Holandya.

(Okólnik internuncjusza papieskiego przy dworze Holandyi. — List pasterski generalnego synodu kościoła reformowanego.)

Haga, 10go maja. Papieski internuncjusz przy tutejszym Dworze, dotychczasowy Vice-Superior misyi holenderskiej, wydał okólnik uwiadamiający wszystkich katolików o przywróceniu hierarchii biskupiej. Miedzy innemi powiada w tym okólniku:

5430 doktorów medycyny. Wiedeń liczy 550 doktorów medycyny i 398 chirurgów. W Wiedniu przypada przeto jeden lekarz na 455, a w całym państwie na 2319 ludzi.

Angielskie i zagraniczne towarzystwo biblijne odbyło 4. b. m. w Londynie 49te roczne posiedzenie jeneralne pod prezydencją lorda Shaftesbury. Roku zeszłego miało przychodu 109,160 funt. szterl., a 1,168,794 (od czasu istnienia swego 26 milionów 571,103) rozdało biblii i ksiąg nowego testamentu.

Zmarły niedawno dziwak w Anglii Mr. Neeld, zapisał testamentem cały swój majątek przeszło 300,000 funt. szterl. dla Jejmości królowej przeznaczając dla egzekutorów testamentu 100 funtów szterl. Jej Mość królowa przyjmując zapis kazała każdemu z egzekutorów testamentu wypłacić po 1000 funt. szterl., a wdowie po nieboszczyku, o której w testamencie i wzmianki niebyło, wyznaczyła rocznej pensyi po 100 funt. szterl.

Skutki wyludnienia Irlandyi coraz groźniejsze. Brak już tam rąk roboczych do uprawy gruntów. Właściciele gruntów w okolicy Galway wysyłają o milę za robotnikami lub sami ich wyszukują, i nieraz największego doznają zawodu. Prace podjęte przy obszaniu moczar Lough Corrib będą zapewne przerwane dla braku robotnika,

a przynajmniej pójdzie najem bardzo wysoko. Pełno wszędzie roboty, i płacą dobrze robotnikom, lecz mimo-to wychodźstwo coraz liczniejsze, i kto tylko ma grosz jaki w zasobie, opuszcza wyspę bez żalu, uciekając przed nędzą i głodem. Z Anglii przewożono dawniej już bydło do Irlandyi, a teraz może przyjdzie jeszcze i do tej ostateczności, że z przeludnionej wyspy angielskiej będą musieli dostarczać tam zboża i robotników dla uprawy pól, zamiast co potąd garmęli się corocznie Iryjczycy do Anglii tłumem na zarobek.

Czarny pokost na tablice drewniane.

Tablice w szkołach powlekają zwykle czarną farbą olejną i bursztynowym pokostem, a że są skłniane i tłustością przesycone, więc białą kredą nie można na nich ani dobrze pisać ani rysować. Radzą zatem użyć następującej mieszaniny, po której się kredą bardzo łatwo i pięknie rysuje. Bierze się w równych częściach cienko utartego pumexu i minii, rozciera je na kamieniu z olejem terpentynym, dobrze zagotowanym w lnianym oleju i z nieco pokostem bursztynowym. Tem powleka się tablicę napuszczoną woprzód ciemno-szarą farbą olejną, i rozprowadza pokost cienkim pędzlem. Olejem terpentynowym rozrzedza się farbę o tyle, aby po wyschnięciu nie miała połysku. Pokost ten wysycha spieszno i twardnieje bardzo.

„Usilnem żądaniem naszym i stanowczą wolą naszą jest, ażeby radość Wasza nigdy niebyła inna, jak radość w Bogu. Zakazujemy przeto wyraźnie wszelkie publiczne albo zgietkliwe okazywanie radości, któreby może w sposób niepotrzebny lub karygodny dla innych mogło być obrazajacem. Nieście Bogu ofiary Waszej wdzięczności, ale uważajcie zarazem, ażebyście nikomu niedali zgorszenia. Tak okazecie się przed Bogiem i prze ludźmi najgodniejszymi tych darów, któremi się cieszyicie.“ Następnie wspomina to pismo o zniesieniu misji holenderskiej, napomina do stałości w wierze i w posłuszeństwie względem biskupów.

Ze swojej strony wydał synod generalny reformowanego kościoła list pasterski do wszystkich gmin w kraju, napominając ich także do miłości chrześcijańskiej, do tolerancji i zgody. Spodziewać się należy, że te przyjaźne przedstawienia i napomnienia zwierzchności duchownej uśmierzą terazniejszą niezgodność między wyznaniem. Na walkę wyborczą toczącą się więcej na polu politycznym aniżeli kościelnym niewywrze to zapewne wielkiego wpływu. (P. Z.)

Włochy.

(Książę Umberto wybrany pułkownikiem Turyńskiej gwardyi nar. — Szczegóły o rozruchach w Chambery.)

Turyń, 6. maja. Naczelnny komendant gwardyi narodowej, generał Maffei, zakomunikował gwardzistom narodowym w dziennym rozkazie napisany do niego list ministra spraw wewnętrznych, który zawiadamia, że Król Jego Mość z upodobaniem przyjął wybór, syna Swego, Jego królewicz. Mości księcia Umberto, pierwszym tytularnym pułkownikiem pierwszej Turyńskiej legii gwardyi narodowej, i mianował drugim pułkownikiem adwokata Carlo Grossi, jednego z zaproponowanych kandydatów. Książę Umberto wystąpi już na przyszłych festynach konstytucyjnych w uniformie pułkownika.

— „*Courrier des Alpes*“ zawiera w dodatku niektóre szczegóły o zaszłych w Chambery rozruchach. Dnia 1. około dziewiętej godziny wieczór przyaresztowano na placu St. Lieger pewne indywiduum; jak zwykle w takich przypadkach powstało zbiegowisko ludu. Kilku przybyłych oficerów dobyło pałaszów, gdy liniowa piechota i strzelcy plac zajęli. Dobyte pałaszów wywołało wzburzenie, które się jeszcze bardziej zwiększyło, gdy nagle rozeszła się pogłoska, że jednego człowieka na śmierć porąbano; mniemany zabity było opój, który się na nogach utrzymać niemógł. Dalsze rozruchy niezaszły już, a o północy cofnęło się wojsko na swoje stanowiska. (A. B. W. Z.)

Niemce.

(Rozporządzenie ministerium spraw zewnętrznych.)

Drezno, 10. maja. Ministerium spraw zewnętrznych wydało następujące rozporządzenie tyczące się zawartej z c. k. rządem austriackim umowy względem przyjmowania osób z kraju wydanych:

Między król. saskim i c. k. rządem austriackim stanęła za wymianą równobrzmiących oświadczeń ministerjalnych umowa względem wzajemnego przyjmowania osób wydanych, i przyjęto tę zasadę, że każde z obydwóch państw pomienionych przyjąć ma do kraju pierwotnych krajowców swoich (poddanych, obywateli krajowych) nawet i wtenczas, chociażby prawo obywatelstwa swego mieli już według istnających przepisów krajowych utracić, a to na wniosek innego państwa i na tak długo, dopokąd wydane osoby nie nabędą prawa obywatelstwa i w innym państwie, stosownie do istnających w tym względzie przepisów tamtejszych, co niniejszem podaje się do publicznej wiadomości władz i tych wszystkich, do których to należy. (Wien. Ztg.)

Berlin, 12. maja. „*Neue Preuss. Ztg.*“ donosi: „Jego Mości królowi towarzyszyć będą w Jego podróży do Wiednia Ich królewiczowskie Moście, książę Karol i książę Fryderyk Karol. W świącie króla Jego Mości znajdować się będą: generalny adjutant, generał-adjutant Gerlach i fligeladjutanci pułkownik Bonin i major Hiller-Gaertzingen.

— Słychać, że wkrótce wydane będą do rządów związkowych zaproszenia do odbyć się mającej generalnej konferencji. (A. B. W. Z.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 14. maja.)

Medal austr. 5% 87³/₄; 4¹/₂ 78⁷/₈. Akcy bank. 1637. Sardyńskie —. Hiszpańskie 44. Wiedeńskie 111. Losy z r. 1834 199. 1839 r. 135.

(Kurs giełdy berlińskiej z 14. maja.)

Dobrowolna pożyczka 5% 101¹/₄ p. 4¹/₂ 0% z r. 1850 103⁵/₈. 4¹/₂ 0% z r. 1852 103⁵/₈. Obligacye długi państwa 93⁵/₈. Akcy bank. 109¹/₂ l. Pol. listy zastawne —; nowe 98¹/₂; Pol. 500 l. 92¹/₂; 300 l. —. Frydrychsдоры 13¹/₁₂. Inne złoto za 5 tal. 10⁷/₈. Austr. banknoty. 95⁵/₁₂.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Turyń, 14. maja. Izba deputowanych przyzwoliła wiadomy kredyt dla lombardzkich wychodźców. Jeneralna debata nad sabaudzką koleją żelazną już się rozpoczęła.

Genua, 13. maja. Jeden numer dziennika *Maga* skonfiskowano, a właściciela drukarni nazwiskiem Tognino aresztowano. — Skonfiskowano także jeden numer dziennika „*Italia e popolo*“; przeciw dziennikowi temu toczy się obecnie dziesięć procesów.

Rzym, 13. maja. Mianowano komisję dla spiesznego załatwienia bieżących procesów politycznych.

Neapol, 11. maja. WKalkucie założono król. generalny konzulat trzeciej klasy i mianowano Wilhelma Karola Stanford konzulem generalnym. (L. k. a.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Stanisławowskim.)

Stanisławów, 7go maja. Według doniesień handlowych podajemy ceny przeciętne zboża i innych foraliów, jakie były w kwietniu na targach w Stanisławowie, Haliczu, Buczaczu i Nadwórnie: korzec pszenicy 7r.—7r.48k.—6r.—6r.20k.; żyta 5r.49k.—5r.12k.—4r.24k.—4r.40k.; jęczmienia 4r.54k.—0—4r.—3r.30k.; owsa 2r.56k.—2r.—2r.40k.—2r.48k.; kukurudzy 4r.48k.—0—4r.48k.—4r.48k.; hreczki 4r.24k.—0—4r.12k.—0; kartofli 3r.12k.—0—2r.24k.—0. Cetnar siana 1r.8k.—36k.—1r.20k.—30k.; wełny w Stanisławowie 30r. Sag drzewa twardego 6r.—4r.30k.—5r.—2r.10k., miękkiego 4r.—3r.12k.—4r.—1r.5k. Funt mięsa wołowego 4r.—4k.—4k.—3¹/₄k. Garniec okowity 1r.36k.—0—1r.24k.—1r. m. konw.

(Ceny targowe w obwodzie Kołomyjskim.)

Kołomyja, 6. maja. Według doniesień handlowych sprzedawano na targach w Kołomyi, Sniatynie i Kuttach od 16. do 30. kwietnia w przecięciu korzec pszenicy po 6r.28k.—5r.29k.—6r.18k.; żyta 5r.—3r.49k.—4r.44k.; jęczmienia 2r.42k.—2r.36k.—3r.36k.; owsa 2r.28k.—2r.13k.—2r.24k.; hreczki w Kołomyi 3r.30k.; kukurudzy 4r.24k.—2r.36k.—4r.; kartofli w Kuttach 2r.48k. Cetnar siana kosztował 44k.—44k.—1r.24k.; wełny 95r.—0—30r.; nasienia konicza w Kołomyi 40r. Sag drzewa twardego 6r.—7r.32k.—5r.54k., miękkiego 3r.36k.—0—5r.45k. Za funt mięsa wołowego płacono 3²/₅k.—3²/₅k.—3¹/₅k. i za garniec okowity 1r.36k.—1r.28k.—1r.40k. mon. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 18. maja.	gotówka		towarem	
	zlr.	kr.	zlr.	kr.
Dukat holenderski m. k.	5	1	5	4
Dukat cesarski " "	5	4	5	7
Półimperyal zł. rosyjski " "	8	45	8	47
Rubel srebrny rosyjski " "	1	42	1	42 ¹ / ₂
Talar pruski " "	1	34	1	35
Polski kurant i pięciopolówka " "	1	16	1	17
Galicyjskie listy zastawne za 100 zlr. " "	92	3	92	18

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 18. maja 1853.	zlr. kr.	
	Kupiono prócz kuponów 100 po m. k.	91
Przedano " " 100 po " "	—	—
Dawano " " za 100 " "	—	—
Żądano " " za 100 " "	—	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 18. maja.)

Amsterdam l. 2. m. 150³/₄. Augsborg 103³/₈ l. uso. Frankfurt 107¹/₂ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Flamburg 159³/₄ l. 2. m. Liwurna 109¹/₄ p. 2. m. Londyn 10.41. l. 3. m. Medyolan 108³/₈. Marsylia 128¹/₄ l. Paryż 128¹/₂ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Pożyczka z roku 1852 94¹³/₁₆. Lomb. —. Oblig. indemn. —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 18. maja.
Hr. Kalinowski Władysław, z Bakowiec. — P. Keller Franciszek, c. k. radca kryminalny, z Jaworowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 18. maja.
PP. Watterfied Karol, c. p. pułkownik, do Przemyśla. — Dobrowolski-Buchenthal Jan, c. k. podpułkownik, do Krakowa. — Schwandtner Karol, c. k. major, do Tarnowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Pora	Barometr w mierze wied. sprowadzony do 0° Reaun.	Stopień ciepła według Reaun.	Sredni stan temperatury do g. 6zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
9 god. pop.	27 7 47	+ 10°	+ 7°	południow.	"
10 god. wie.	27 7 63	+ 8°		cicho	mglisto deszcz

T E A T R.

Dziś: Opera niem.: „*Die Stimme von Portici.*“
Jutro: Przeds. polskie: „*Marya Joanna.*“
W Sobotę: Na korzyść niem. artysty dramatycznego p. H. Kleinert przedst. niem. po raz pierwszy: „*Onkel Toms Hütte.*“
dramat w 5ciu oddziałach z francuskiego. Orkiestra pomnożona będzie tego wieczora bandą muzyczną c. k. pułku Alexandra, pod osobistą dyrekcją p. kapelmistrza *Kovacs.*